

C SURGÓ ÉS V IDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdsági hetilap — Megjelenik minden vasárnap.

<p>ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre 8 korona. Félévre: 4 korona. Negyedévre: 2 korona Egyes szám ára: 20 fillér.</p>	<p>Társzerkesztők: Dr. Nagy Sándor, ügyvéd. Matter János, főgimn. tanár. A lapot illető közlemények az utóbbi címére küldendők — Kéziratokat vissza nem adunk.</p>	<p>KIADÓHIVATAL: Vágó Gyula könyvnyomdája, hova az előfizetési díjak és a hirdetések küldendők Hirdetések jutányosan számlátnak.</p>
<p>A mai ember.</p> <p>E lapnak VIII. évfolyama 2-ik számában a jelen emberét mutatta be dr. Nagy Sándor és bemutatta azt a sivárságot, mely a mai társadalom egyes rétegeit jellemzi. Ki is kapott érte, de meg is válaszolt érte teljes becsülettel. E srok az ő cikke nyomán fakadtak, abban e reményben, hogy nyilatkozatot provokálni nem fognak.</p> <p>Bizonyos, hogy a multban minden téren számos kimagasló alakkal találkoztunk. De voltak a magyarnak is olykor Ephialteszei a multban és volt Heroszbratosza is elég. Shylókja is volt, mikor a király asztala is koldus asztallá lett, irigye meg szinte számtalan. Magyar fogott fegyvert a magyar ellen, hogy dújon a vész. Inkább romok alá temetkezni óhajtozott, csak hogy magyar ember ne lehessen legelső a a honban.</p> <p>Divott ez nagyban és kicsinyben. Ámde tagadnunk nem lehet, hogyha</p>	<p>lezajlottak a küzdelmes napok, mégis csak összetömörültek az egy, vagy hasonló téren működők. Bizonyos patriarkhális vonás tükröződött le a különféle társadalmi rétegek viselkedéséről. Ha törekedett is mindenki a jó ill. a jobb-módra, akkor is csak nagyritkán úgy, hogy embertársa boldogulását oly kaján szemekkel nézze, mint nézik mai nap már sokan.</p> <p>Az embarbaráti szeretet erényei: az adakozás, tudományos vagy jótékony intézetek alapítása, nagyban szokásban volt. Loránffy Zsuzsánnak és Bethlen Gáborok alapítványait nem említve, — hisz dugzagdagok voltak, tehettek alapítványokat, — a szegény kálvinista prédikátorokra, tanítókra és zsellérekre emlékezzünk, kik valamikor mind adakoztak, gyűjtöttek; hogy vagy az Ur háza feléptüljön, vagy iskola emeltessék, vagy az iskolák mellett jótékony intézmények létesüljenek.</p> <p>Ezek az utóbbi jótékony gyűjté-</p>	<p>sek, áldozatra való készség, a segíteni akarás minden külső csillogni-vágyás nélkül nagyrészt névtelenül történtek; hogy mainap világgá kürtöltessék, ha egy-egy ily nemes cselekedet fehér hollóként előfordul.</p> <p>Áldozott a protestáns egyház a a közjóra, nemes célokra önzetlenül. A papság s a tanítótság volt az ilyenekben a kovász, mely nagyra gyarapítja az ily nemes mozgalmakat, ők voltak a mustármag, mely hamar megnő ők a pálmák, melyek sub pondere crescunt.</p> <p>Ma épen ez a két elem sok tekintetben farsán vitorlázni készül. A szeretetet hirdeti az ajk, mikor a sziv talán föl sem dobog, jóakarást, mikor netán haraggal és irigységgel teli a kebel.</p> <p>Az irigység s az irigykedés nem erény. Pedig de nagyban kísért már évek óta ez az átkos bűn némely gyülekezetekben, egyházmegyékben, ke-</p>
<p>T á r c a.</p> <p>Mulatság után.</p> <p>Vége a táncnak, Bomlik a sereg. Sóhajt ez, eped, Az meg kesereg.</p> <p>A papa jajdul, A mama szintén; De nagyobb pácban Nincs senki, mint én.</p> <p>Nincs pénz, se posztó, Nincsen, semmim sem. A szellemkincset Mégis én hintsem.</p> <p>Hintem, a meddig Lantom szólni hagy, A míg kialszik Bennem minden vágy.</p> <p>Addig is üdvöt, Sokat bár nem ér, Küld nektek hölgyek, Ifjak, ipák, napák Csendes Eiemér.</p>	<p>Diákmulatság.</p> <p>Soha annyi kellemetlenséggel nem járt a mulatság, mint a mostani. Néztük az a neroidot, néztük a barométert, (mások szerint barom étert) és szó a mi szó mindkettő egyformát mutatott.</p> <p>Mindkettő esőt, szelet, jobban mondva szélvést mutatott, Valóban volt szél, is vész is, talán szélvész is.</p> <p>De volt eső is bőven. Szerdán reggel megindultak az egek csatornái majdnem özönvizre emlékeztető alakban. Délben hőpelyhek hullottak nem épen öröme a mulatságra készülőknek. Délután szinte verőfényes tavaszi napunk volt, hogy estére újra beboruljon az ég.</p> <p>Ki így, ki úgy, mégis beballagott a a Koronába. A Koronában szinte nyomott hangulat uralkodott. Már a Korona-szállónak egyik régebben betört ablakja is barátság-talan külsőt mutatott.</p> <p>Jó, hogy csak a külsőség, már mint a szél, vihar, eső, törött ablak mutatták a barátság-talan benyomást, mert a Korona bel-seje egészen mást mutatott.</p> <p>Kevesebben voltunk a nagy mulatságon mint más években, de antúl nagyobb</p>	<p>kítartással és jó kedvvel. Szinte nem hogy pezsgett, de forrott a vér.</p> <p>A pezsgés és forrás vagy talán forrongás okát alább mondjuk el azzal a bevezetéssel, hogy a koncert műsora kitűnően bevált. Az u. n. „Induló” melye: a gimn. zenekar adott elő, tapsvihart keltett; a „Népdalok” éneklése viharos tapsra ragadta a közönséget.</p> <p>Jött ezek után valami Kópétól (Coppe) való szavaltat, ez is remekül sikerült, nem hiába kópé a kópé, még ha Barla Józsefre szabta rá a különben nem irigyelendő „Áldást.”</p> <p>Sajnos, hogy egy halálozás is előjött: az „Áse halála.” Zenéje szép volt, komoly és méltóságos. Láttuk a mint az illatos zseb-kendők elő-előkerültek, hogy töröljék a halálos könyveket, melyek hálás könyvekké váltak a „Mór Románé”-nál. Hiába más a románé s más a bal láda. (talán ballada. A szerk.)</p> <p>A románé szóhoz kellene most egy asszonanc, de mert az hibázik, tovább meggyünk, hogy említsük a monológot, melyet Sali János VIII. o. t. adott elő oly közvetlenséggel, hogy még a „Monolog” szerzője</p>

Nem hull a haj nincs többé kopasz ember.

Szenzációt kelt a gyógyfű kivonatom, melyet évek hosszú során át tanulmányoztam, hogy miképp lehessen meggátolni a megkopaszodást.

Kapható gyógyszerárakban és mindennemű illat- és piperecikk-kereskedésben. Főraktár: **Török József** gyógyszerára, Király-utca 12. Erdélyi főraktár és vezérképviselőség: **GÓTH GYULA** illat- és piperecikk nagykereskedő, Gyulafehérvár-Főt.

Vidéki megrendeléseket utánvétellel azonnal eszközöl. — Egyedüli készítő és szeljküldési raktára:

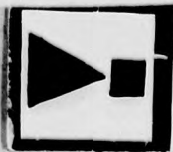
Dobé Nándor, uri, női és színházi fodrász, Budapest Nefelejts-utca 27. szám.

2-29

EXIKÁTOR

1 üveg ára 2 kor. 40 fillér.

Felfedeztem és százszoros pénzzel fizetek, ha kétszeri használat után meg nem szűnik a hajhullás, korpaképződés és mindennemű fejbőrbetegség.

rületekben. Egyes papok s tanítók évek óta küzdenek egymás ellen. Alig van egyházmegyei, kerületi gyűlés, hogy a hamu alatt szunnyadó parázs föl ne gyuljon. Bizony itt is látható nem egyszer a műmorál, mely nem épít, hanem ront, mely lelkes színt csal egyes beszélők arcára akkor, mikor valósággal másként érez a szív s másként a fölhevült kebel.

Az irigykedés emelkedésének és a nemesebb érzés fogyásának ily elszomorító példáit elősoroálni nem akarjuk. A ki olvasni tud, az a sorok között is olvas, sőt belé olvassa a sorokba azt is, ami nincs is bennök.

Egy elszomorító példát mégis megemlítünk feltüntetésére annak, hogy a maga veteményes kertjével, az iskolával, ma mennyire nem törődik az egykori kovász, a mustármag, a pálma. Illetőleg törődik, de csak odáig, hogy a prot. iskolák állami segélyezést kapjanak. Ha ez ilyen vagy olyan sikerrel megvan: vége az egyes külsőségektől eltekintve — az érdeklődésnek.

Az érdeklődés lohadásával vége annak is, hogy a nemeslelkűség és emberbaráti szeretet tettekben is megnyilatkozzék, sokszor oly téren, mely nagyon, de nagyon is megérdemelné az érdeklődést, megérdemelné a buzgólkodást a kovászok, a mustármagok és pálmák minden nagyobb megterhelése nélkül.

Valószínű, hogy az iskolák előbbutóbb az állam kezére kerülnek; az állam kezére kerülnek az iskolákkal kapcsolatos egyéb intézmények: de

vajjon a jótékonyság gyakorlása, a jőért való áldozni-tudás, ezek is mind az állam vállain nyugodjanak?

Az állam, tudjuk, év-év után nagyobb áldozatokat hoz a kultúra oltárára; rendezi egyuttal a prot. papok és tanítók fizetését: nem következik-e ebből önként, hogy az egyháztagok is jobban ne buzgólkodhassanak a kultúra s ezzel az emberbaráti intézmények felvirágoztatása körül?!

A pap beszédje, a tanító szava, ha a multban ezeket elő tudott varázsolni egyes nemes célokra, ma is legalább százakat gyűjthetne. Gyűjthetne esetleg terményekben az egyes középiskolák mellett formálló konviktusokra, amelyekben saját fiaik, rokonaik, községbeliek esznek. — De Uram bocsá! Mióta állami segélyezettek egyes iskolák, nap-nap után tűnődzik az adakozásnak egykoron megható példája; saját fiaikat nem akarják eltartani saját apáik. És miért? Mert megjelent a jelen irigy embere, a ki irigyli mástól még a másoktól adott kenyeret is; saját kis fiától a jobb ellátást. Mindezt persze egy magasabb eszme alapján, mely abban esucsosodik ki: hogy, mert igazsádom alól föl szabadulnak egyes kebelbeliek: jó, szabaduljanak föl, de szálljon el egyuttal az irgalom és könyörület angyala, még az önnön vértől is!

Vajha, akik az emberbaráti szeretet, a jótétevés, az áldozatra készség gyakorlását naponta is ajkukon hordják: tettekkel is igyekeznének annak bemutatására. Kerülnék az álokoskodást s térnének vissza a nemes, önzet-

len gondolkodásban az első egyházi nyájhoz, mely kicsisége mellett is sokat tudott teremteni és mutatná meg ezzel, hogy a jelen embere is tud önzetlen gondolkodásu, tevékeny és munkás lenni a közjó a nemes ügy érdekében.

Üdv a Jelen embere cikk írójának. Igazmondó.*

Két szerencsétlen városi ügy.

Két felszólalás érkezett lapunkhoz: egyik a koldusügyet tárgyalja, másik az átjárók ügyét szelekteti. A két felszólalás egymásután következik; kár, hogy felszólalóink még egy harmadik ügyet is szóvá nem tettek, t. i. a gyalogjárók ügyét, mert igazán skandalum, hogy egyik-másik ház előtt, mennyi a locsok, mocskok, piszok és az sem válik díszere városunknak, hogy a Korona vendéglő előtti járó és ennek szomszédsága egy önmagára maradt szegény árvára emlékeztetnek. Szóljon azonban a két felszólalás.

Koldulás.

Sokszor volt szó e lapok hasábjain a mult évben a városi szegény-ügyről, a koldulásról s annak rendezéséről. Sok szó volt, de még eddig nincs fogantatja. Ma is úgy van a dolog, hogy városunkban illetőséggel bíró szegények a hét bizonyos napjain bejárják a könyörületes házakat — a nyitl üzleteket — s ott kéregetik össze filléreiket. — Ez az eljárás a mily terhes és alkalmatlan az adakozókra ép oly kevéssé célra vezető a szegényekre nézve.

Alkalmatlan azokra, a kik felebaráti szeretetből szívesen adják az alamizsnát; mert van nap, a mikor e szegények a nap különböző szakában háborgatják akadályozzák a különben könyörületes adakozókat napi munkájokban, foglalatosságaikban. S ily napokon e szegények szájalomra méltó beteges alakjai repesítik be utcáinkat és házaik tájékát!

De ez még csak hagyján, ha városi, vagyis házi szegényeink kerő, könyörgő alakjaival találkozunk! Sajnos azonban nagyon gyakori a muakát kerülő — vagy munka nélküli kéregetők alakja is, a kik közül nem egy betoakodik a lakás belsejébe s köve-előleg lép fel rémítve, ijeszten a napi dolgukkal foglalatoskodókat.

S kérdem a városi szegények miből tengetik életüket, mikor betegségük akadályozza a kéregetésben? vagy mikor a zord idő miatt nem mehetnek házról-házra??

A városi szegény-ügy humanitárius szempontból már egyszer valahára érdemes volna, hogy szabályrendeletileg végre rendeztessék.

Ezt kívánja az emberszeretet, ezt a városi adófizető polgárok nyugalma és érdeke. Vagy létesítendő — a már meglévő szegényalap vagyon és adó irányában gyarapítandó s ebből a városi illetőségű szegények ellátandók. Mert a mostani állapot míg az egyes adakozókra nézve valóságos adózási terhet ró s alkalmatlan, addig magukra a szegényekre nézve pedig meddő és céltalan.

A városunkon átmenő vándorló vagy munkakerülő egyének koldulását — s ezzel tolakodó, esetleg fenyegető fellépését a városi rendőrök akadályozhatnák meg a nekik e nemből adandó szigorú parancs és utasítás értelmében.

Átjárók ügye.

Csurgó városában évről-évre örvendésen tapasztalható a rend és tisztaság, sőt a csinosítás érdekében való tevékenység. Mi még az idegent is kellemesen lepi meg. Közelmúltban olvastuk e lap hasábjain, hogy

*) E cikkhez csak annyia megjegyezni valónk hogy „kitalásunk s az adakozás” címmel a meglodogult Iskolai Szemlében magunk is értekezünk ilyesféle kérdésben, de hiába Matter, Igazmondó.

is meglepődnek, ha hallotta és látta volna szerzeménye előadását.

Mai nap már nem élünk a regés időkben és mégis visszaképzeltük magunkat a regék világába. — Kovács Sándor Regéje, melyet előadott a dalkör, a regék regéjének korszakába ragadta elménket, képzelmiünket, szívünket.

Különösen ez utóbbi kettőt: a képzelgést s a szívet. A szívről csak annyit, hogy szívesen látták egymást, ez is, az is. Puszikat, sőt cvikipuszikat váltottunk egymással: fiu-leány, sógor, sógorasszony, vő, napamasszony, szóval csókoloztunk, akár volt reá szükség, akár nem.

Kérem, a most felsorolt dolog, nem képzeletbeli dolog. Szó sincs róla.

A tulajdonképi ifjuság mulatozását nem említem: de fel kell, hogy hozzam a deresedő, deres, kopaszodó, kopasz öregedő, de még meg nem vénült urak mulatóságát.

Különösen két ur volt, a ki majdnem feltűnést keltett. Az egyik egy nagy bokrétaival a mellén, mint a ki szénáját jól rendezte, pödörgette a bajszát, de keveset beszélt. Másik szinte keresztülszurta bajsza hegyével a közelében levőket, szavai pedig — melyek aranyos kötésű emlékkönyvvül lennének érdemesek, — teljes fiatal kort varázsolnak a mellette lévők elé, felé, mellé.

— Ez a fiatalodás pedig abból áll, hogy hegyes bajszu második uram először is rébuszokban beszélt. A többi közt azt is mondta: „Akkor kell haza menni, mikor a ruhát szárító csillag feljön.” Mondott még sok egyebet is; de legjobb volt, mikor életre

keltette a különféle énekeket s úgy ő maga, mint környezete szívvel lélekkel danolta pl.

Magasan száll a felhő az égen,
Nem láthatom édes rózsám régen.
Ha én szállni, mint a felhő tudnék,
Mindnen este a rózsámnál lennék.

Itt csak az a megjegyezni valónk, hogy nős és a mint szokás mondani szedátus emberek énekelték e dalt: hogy utána a

Ne higj, ne higj barna kis lány . .
dal következék. Ugyan nem sokáig, mert midőn belefogtunk az

Igyünk, igyünk csak egy kicsit . .
énekebe, vészként száguldott a kaszinón keresztül a hír, hogy napák, más-szóval anyósok közelednek az együtt ülő kör mellé s ekkor ki-ki hol jobbra, hol balra igyekezett mégis úgy, hogy a renomé úgy a hogy megmaradjon a nőtlen emberek előtt.

Meg is maradt. De nem éppen legelőnyösebben. Az utcákon való koromsötétes kivilágítás mellett botlottunk jobbra-balra. Minek is világitani akkor, mikor többnyire illuminált állapotban szokott haza távozni a közönség.

Szóval megvolt a koncert, megvolt a tánc. E sorok írója jövőben is koncerteket óhajt; de óhajtja azt is, hogy bakfis, nem — bakfis, vénleány, menyecske, korosasszony eljőjenek erre a jó mulatságra. De bizony eljőjenek; mert így a szél, a vész, a szélvész a táncteremben zugnak el, s nem a békének nevezett otthonban.

A diák mulatság szép volt, jó volt, nagyszerű volt.

Csendes Elemér.

tavaszkor az ó-városi róm. kath. templom környéké e' rendezése s illó kerítéssel való ellátása az illetékes tényezők részéről fogantatottatik, a ikor a régi öt-hatszáz éves román templom is tatarozás alá kerül. He-lyes, dicsegetés törekvés!

De ugyanekkor felmerül a kérdés miért nincs e városban, annak egyetlen ut-cájában még a sáros, esős idősokban is alkalmas átjárás? Tudjuk, sok történet e téren is! Elismeréssel vagyunk ezen ügyben a kifejtett egyékeséggel szemben. — De végre is elérkezett az ideje, hogy városunk összes forgalmi színhelyén, egyetlen utcáján és pedig: a róm. kath. templom és a ple-bánia épület, a Lang-féle üzlet és a csendőrlaktanya, — a Kovács-féle gőzmalom lejá-rója és a Danu vendéglő, — a vasúti utca és Schlesinger-üzlet a esieskár híd téjskán, — az ev. ref. templom és az ó gimnázium, — özv. Nagy Sándorné háza és Kreizler-féle kereskedés — Weisz Ede és a Korona, — a városháza és az altaellenes ház között a tudvalevő nagy forgalom miatt — de még a tűzoltó laktanya mellett is élére rakandó téglá burkolatú átjáró készíttessék.

Szokás volt az elsorolt helyeken az uttestet vastagabb rétegu kavicssal behin-teni. De köztudomásu hogy dacára annak, hogy a kavicsot évenként kétszer sőt ha-romszor a jelzett helyekre hordták — a nagy kocsiforgalom miatt teljesen elenyészett Sáros esős időben a jelzett helyeken való átjárás lehetetlen. Vagy pedig iluzo-russá teszi a mai állapot a többi kövezést; Mert mi haszna a gyaloglóknak, ha tisztán haladhat a város egyik oldalán, — ha azon-ban jó vagy balsors a másikká kényszeríti — ekkor pocsekka, sárosra leszel!

Azért ha kis megerőltetéssel bár, de a jelzett helyeken téglá burkolattal élére rakandó téglaközből volna ajándatos hogy átjárók készíttessenek — de azzal a kötevésséssel, hogy jó karban tartassanak és a mi a fő a városi utk. parókáknál gyakrabban letisz-títsák. Megszívlelésre érdemes, vajjon a vasúti utca, vagyis ut gyalogjárója nem ér-demelne-e téglá burkolatot egész a vasúti induló-házig?

A mi az ügy jogi részét illeti, his zük, hogy városi előjáró-águnk a megyei, illetve állami mérnökségtől az engedélyt megkapná, ha ezen ügyben e hivatalai a városi közön-séget e közéről érdeklő ügyben tárgyalásba boesátkozik; s ekkor már a közeljövőben városunkban a köztisztaság ügye jelentékeny haladást tenne.

Id. Inkey József báró

A család által kiadott gyászjelen-tésből közöljük a következőket:

Pallini báró Inkey István és neje született vásárosnaményi báró Eötvös Jolánta, és gyermekeik József, Ágnes férjezett Hoyos Miksa grófné, ennek férje Hoyos Miksa gróf, és Pál, fáj-dalomtól megtört szívvel jelentik for-rón szeretett, felejtetheilen emléku aty-jának, ipának, illetve nagyatyjuknak méltóságos pallini báró Inkey József urnak a főrendiház örökös tagjának, a halotti szentségek újratos felvétele után, mult hó 26-án ejjeli fél 12 óra-kor, életének 88-ik évében Iharos Berényben történt gyászos elhunytát.

A temetés jan. 29-én, déli tizen-két óra után történt nagyszámu köz-zönség jelenlétében. A beszentelést Kavulák János címzetes kanonok vé-gezte hat pap segédkezése mellett.

Az ihárosi r. k. templom, a hova a megboldogult nagy emberbarát holt-testét márványkoporsóba zárva már a temetés előtt való nap föl vitték, gyászt mutatott. Minden ablakon ott volt a

gyászfátyol, a templom szentélye pl. a hol a ravatal állott, teljes feketébe volt bevonva, jobbról az Inkey-család címerével. A komor ravatal mellett pálmák és más délszaki növények dísz-lettek ott állván kardosan a temetke-zési vállalat emberei és a megyei hajduk.

A gyászszertartás olyan volt, mint a többi halandóé, az öreg ur kívánsága szerint. Meg kell azonban említenünk, hogy ritkán nyilatkozik meggya közrészvét a főranguk körébe tartozók irányában, és oly magas fok-ban, mint a hogy a megboldogult te-metésénél azt láthattuk.

Bajos lenne elsorolni, hogy a fő-ranguk közül kik jelentek meg, de ugy tudjuk, hogy Zichy Ödön, Zichy János grófok, Jankovich László, zala-megyei főispán és Jankovich Tivadar grófok, Hoyos gróf ott voltak a teme-tésen. Márffy Emil és Béla somogy-megyei földbirtokosok, valamint a so-mogymegyei Vésey család férfi-tagjai szintén képviselve voltak.

Ez a sor nem teljes; annak a hiá-nyos értesítés oka. — A többire nézve megemlítjük, hogy Somogymegye fő-ispánja Tallián Gyula, alispánja Maár Gyula, Andorka Elek megyei alügyész Sárközy Béla kaposvári főszolga-bíró és mások számosan Kaposvárról részt vettek a temetésen; de Iháros-Berény kivételével egy község sem vette ki annyi részét a gyászból, mint Csurgó községe és közönsége.

Először is gyászlobogók lengtek községünk épületein több helyütt, má-sodsor a magánosokat nem számítva, képviseltette magát a község, a járás-bíróság, szolgabíróság, gimnázium, ta-nítóképző-intézet; a csurgói takar-k-pénztár; megjelentek a temetésen derék tűzoltóink, nem kevesebben mint huszan, hogy ők is lerójják a hála és tisztelet adóját az elhunyt irányában. Szerettünk volna néhány adatot szerezni az el-hunyt főur életéből, de nem sikerült. De hogy jó szívét ismerni tanuljuk, elég hivatkozniuk cselédeire, a kik között nem egy ncsely is rokkant cseléd van, de Inkeynk a gyöngesség öreg kor miatt el nem bocsátotta őket; elég ha csak pusztá szóval is érintjük, hogy a közjó előmozdításán, a humánus és szabadelvű eszmék terjesztésén tes-tetül-lelkestül függött, sőt azok meg-valósítására anyagilag is áldozni ké-szen volt.

Egy kicsinynek látszó és mégis jellemző adatot hozunk föl arra nézve, hogy az öreg ur felől, hogyan gon-dolkozott a nép. Egy öregebb inkei ember ballagott a szekérével kora haj-nali órákban 27-én a b e r é n y i kastély előtt elvezető úton s kérdi, egy berényi gazdtól, miért van kivi-lagítva a kastély: Ejh — válaszolt a berényi pógár — meghalt Berényben az igazság. — Akárcsak Mátyás ki-rályról mikor mondták: meghalt Mátyás király oda az igazság.

Aldás volt élete, áldásos működé-sét megkoronázta a királyi kegy, midőn élete alkonyán bárói rangra emelte. De ez dicsőség is volt a ne-vére, mert önánál és családjánál méltóbbat kitüntetés nem érhetett.

Egyébként egész életét legjobban ki lehet fejezni Berzsényi e pár sorával:

Ő, ki jóltevő kezeit kinyújtván,
Mint egy Istenség, valamerre fordul,
Hinti áldását s kebelében érzi
Tettei díját.

Béke poraira! Áldás emlékére!

H i r e k.

— Tisztelettel felkérjük lapunk t. hátralékosait, hogy hátralékaikat mentől előbb beküldeni sziveskedjenek.

— Tűzoltó-egyesületi közgyűlés.

Községünk egyik leghumánusabb egyesületet önk. tűzoltóink alkotják, kik évi rendes közgyűlésük megtartására f. évi január hó 28-án gyűltek össze a tűzoltó őrtanya ta-nácstermébe. Evek óta csak elnézem és szo-moruan tapasztalom, hogy a társadalom ér-dekeit szolgáló ezen egyesület közgyűlései a társadalom részvétele nélkül folynak le, bár a működő tagokon kívül a pártolók is meghívásban részesülnek. A most említett közgyűlés is társadalmunk érdeklődése nél-kül csupán a működő tagok és parancsnok-ság részvételével folyt le. E fölött annyival is inkább esodálkoztam, mert napokkal előbb híre járt, hogy a volt parancsnok lemondani készül, mit a különböző társadalmi körök igen különböző módon s hangon tárgyaltak. Egyben talán egy ember kivételével mind-nyájan megegyeztek, hogy Reményi főpa-rancsnok távozása egyértelmű a szépen ki-fejlett s az egész Somogyban pártatlan multtal bíró egyesület elzűllésével. Már pedig e községnek s környékének a mi önk. tűzoltó-egyesületünk fennállítására feltétlen szük-sege van s igen fontos érdek, hogy a veze-tés oly kézben legyen, mely egyedül van e vezérszerepre hivatva. És mégis — bár ez közös óhaj — semmi törekvés sem látszott arra nézve, hogy a lemondani készülő pa-rancsnok helyén megtartassék. A közgyűlés lefolyásáról a következőkben számolunk be. Reményi Samu parancsnok nyomott hangulat közt nyitotta meg a közgyűlést. Majd az egyes szokásos jelentések előadására került a sor. Ezek közül a pénztári jelentésből ki-emejtük, hogy az együletnek 1656 frt 71 kr. bevétellel szemben 1648 frt 71 kr. kiadást mutat. — E jelentés után a tisztújításra került a sor. A jelenlevők feszült figyelem-mel lettek főleg a működő tagok Reményi parancsnok szavait, ki hivatkozott arra, hogy egész életét, egészségét e községnek és kü-lönösen a tűzoltás terén a közönségnek ál-doztatul hozza, a legujabb időben is oly bántó mellőzésben részesült, mi önzéletes embernek arcába kergeti a vért. Épen ezért — ha képességei dacára leszorítottott oly térről, hol lelkiismeretes munkája révén némi anyagi javadalmomban részesült, lemond hát arról az állásról is, melyet eddig az önzők érdekében önzelenül betöltött s mely révén neki anyagi haszna egyáltalán nem volt. A mélyen elkeseredett parancsnok rem-mondotta, de vele együtt gondoltuk, hogy csakugyan érdekes lenne megtudni, vajjon a nagyhangu bírálók közül akad-e egy is, ki magában igazi hivatást érezve anyagi java-dalommal nem járó állás betöltésére komo-lyan vállalkozik. Gondoltuk, de nem kíván-tuk. A parancsnok határozott visszavonulást jelző kijelentése fölött s az egylet jövője felől megdöbbenve adtuk neki igazat, mi-dőn a vele való bánásmódról beszélt, de éreztük, hogy itt valamit tennünk kell. — Ily gondolataink közben emelkedett szófára dr. Horváth József a parancsnokság tagja s beszédében a már lemondott parancsnok-hoz fordult.

A tűzoltóknak figyelmét felhívta arra, hogy a város anyagi körülményeihez képest megmutatta áldozatkészségét, mert hisz az egylet felszerelése, tehát anyagi értéke leg-nagyobb részt városunknak köszönhető s ez áldozatkészséget tanúsítja az egylet tagjai-nak felruházása is.

A lemondott parancsnokkal — a mi sérelmeit illeti — egyetért, de hivatkozik arra az erkölcsi felfogásra, a melyből kiindulva az igazi férfi a polgárerőnyt nem azért gyakorolja, mert azért elismerést vár, hanem önmagáért; nem tekinti eszköznek, hanem célnak, mely jutalmát önmagában hordja. A „tűzoltó-egyesület a lemondott parancsnoknak édes gyermeke; ott volt bölcső-jénél, gonddal intőzte felvirágzását, erkölcsi kötelessége tehát, hogy elpusztulni ne engedje. Ha máshonnan elismerést nem kap, lelje jutalmát abban az őszinte ragaszkodásban, melyet működő tagtársainak tekintetéből leolvashatunk.“

A hosszú beszéd alatt kitört a lelkesedés tünete a népszerű parancsnok mellett s midőn a működő tagok kijelentették, hogy az egyesületből a volt parancsnok lemondása folytán kilépnek, hosszú töprengés után a parancsnok újból elfoglalta elnöki helyét, mit riadó eljenzéssel köszönthünk meg neki.

Igy csútt az önk. tűzoltó-egyesületünk a krízisen előnyére községünknek és környékének.

— th

— **A csurgói kisdodóv állás** betöltött január hó 13 án. Tizenheten pályáztak erre az állásra, azok közül tizenöten oklevelesek. Danieliszné Wajdits Flórárt választották meg a választók, aki négy gyermek anyja s így bizonyára jól fogja érteni az apróságok vezetését, oktatását, nevelését.

— **Megkezdődött a második félév** a gimnáziumban azzal a rossz ómennel, hogy mert az első félév végének az új félév elejével való összekapcsolása táncsal, de egyszerűs mind nagy murival kezdődött, kapcsolódott, fejeződött: egyeseknél mámortól, másoknál beteges ábrándozástól eltelten történt az új félév megkezdése. Remélhető, hogy egy pár nap múlva rendben leszünk.

— **Tanító-gyűlések** A nagy közönség sokszor nem is képzei, hogy kis városunk egyik-másik intézetének csendes termeiben milyen nagyszabású kérdések megvitatásáról van szó. A vallás és közoktatásügyi miniszter felhívása következtében u. i. január 31-én a „Somogy megyei tanító-testületnek“ csurgói járásköre vitatta azt a kérdést, hogy van-e szüksége az osztatlan (egy tanító egy teremben hat osztálylyal) népiszkolának külön tantervre!? — vagy pedig maradjon meg az eddigi állapot s legyen közös tanterve az osztatlan és osztott (városi, hat tanítós, hat teremmel bíró) népiszkolának? Ugy a délielötti általános, — mint a délutáni felekezeti jellegű gyűlésen az összes felszólalók minden nyilatkozata elárulta azt, hogy a szőnyegen levő kérdés nagy fontossággal tisztában vannak Tehát érezték azt, hogy itt arról van szó, hogy a magyar szép millióinak értelmi színvonala emeltesse, vagy lejjebb szállítsa. A megállapodás részletei nem e lapba valók, esetleg untatnák azok a nagy közönséget. Különben is a vallás és közokt. miniszter fog ebben a nagy fontosságú kérdésben dönteni a hozzá sok száz példányban beérkező vélemények, javaslatok alapján. Az ő fenkölt ideális lelkülete biztosítékot nyújt az iránt, hogy e kérdés csakis a népműveltség javára emelésére lesz megoldva, mi csak egyet konstatálhatunk. S ez az, hogy évek hosszú sora óta olyan magas színvonalon álló tanácskozásnak nem voltunk tanúi, mint a minő volt január 21-iki tanítógyűlés. Csak örülhetünk annak, hogy képzőintézetünk felsőbb osztályu növendékei szem és fültanúi voltak ezen tanácskozásnak s fogalmat alkothattak maguknak arról, hogy milyennek kell lenni egy igazi tanítógyűlésnek. Mint leendő néptanítók ezen tapasztalataikat bizonyára értékesíteni fogják. Adja Isten, hogy úgy legyen!

— **Halálhíradás.** Bizonyára minden csurgói ismerte Fischer Gergely házaló zsidóki nyulbőrt, rongyot vett és más hasonlót. Szegény Fischer is elköltözött nyolcvan éves korában és aluszsa a boldogok álmát menten minden földi bajtól, keservtől és sanyaruságtól.

— **Az ifjusági hangverseny** január hó 31-én folyt le. A közönség mintha kisebb számmal jelent volna meg, mint előző évben

de azért elég szép számmal arra, hogy úgy erkölcsileg mint anyagilag szépen sikerültnek mondassuk a mulatságot. Az ifjusági hangversenyen megjelent hölgyek sorában a következők neveit sikerült feljegyeznünk. Aszszonyok: dr. Barta Sándorné, özv. Begei Péterné, Bóné Kálmánné; Czigler N.-né, dr. Ehn Kálmánné, Fejes Kálmánné, Fleischhammer Rajmundné, Fekete Jánosné (Nagy-Bajom), Hegyesi Jánosné (Szigetvár), Horváth Józsefné, Héjas Pálné, Herczeg Józsefné, Héregi Géziáné (Szigetvár), Kalocsay Endréné, Kondor Józsefné, Konlechner Ferencné, Kovács Sándorné, Laszka Józsefné, özvegy Losonczy Sándorné, Matolcsy Istvánné, Mátray Gyuláné, Maurer Jánosné (Szigetvár) Mazsonyi Sándorné (Kadarkut) Müller Károlyné (Inke) Nagy Jánosné, Nagy Ernőné, dr. Nagy Sándorné, Németh Zsigmondné, Niederhauser Istvánné (Porrogh) özv. Petrovics N.-né, dr. Prettenhoffer Ödönne, Radovits Józsefné, Rigó Józsefné (Kaposvár), Schlaffhauser Alajosné (Belezná), özv. Szabó N.-né, Szántó Jánosné, Ughy N.-né (Kaposvár) Vadászi Dezsőné, dr. Hedress Mihályné (Karád) dr. Vida Károlyné. Leányok: Barakonyi Margit, Barla Irma, Laura és Lenke Begey Gizella, Berecz Amália és Gizella, Czigler Anna, Dombay Margit, Fekete Irma Nagy-Bajom, Fleischhammer Ilonka és Piroska Hegyesi Aranka Szigetvár, Héjas Irma és Vilma, Kéregi Margit Szigetvár, Horváth Vilma, Kalocsay Ellacska, Knortzer Ilona Kanizsa, Laszka Ilonka, Lovass Nina, Maurer Amália Szigetvár, Matolcsy Ilonka, Mozsonyi Mariska és Erszike Kadarkut, Müller Ilonka Inke, Nagy Margit Szigetvár, Németh Margit Alsók, Niederhauser Annuska Porrogh, Pap Etel és Margit, Bartos Gizella, Perger Mátild, Somogyi Margit és Mártha, Szabó Jolánka, Ughy Mariska és Ilonka Kaposvár, Vedress Margit (Karád), Vida Klárka és Teruska. — Az első és második négyest hölgyeink két colonban táncolták. Körülbelül 40—50 pár. Éjfél után a harmadik négyest egy nagy colonban lejötték.

A diák koncerton megjelent közönség sorából a következők fizettek felül: Gállos Ede 10 korona, Csorba Ede 7 korona, János Károly 6 korona, Mehrwerht Ferenc 5 korona, Nagy János, Dr. Nagy Sándor 4—4 korona, Hám Ferenc, Dr. Hochreiter Kornél, Schöffhauser Alajos, Jünker Gusztáv, Hajas József, Melitskó Miklós 3—3 korona, Horváth János (számtartó), Erdélyszky Julia, Kondor József, Pálffy Dénes, özv. György Mihályné, Niederhauser István, Dr. Mayerhofer Lajos, Lipsitz Zsigmond 2—2 korona, Vágó Gyula, Péteri Viktor, Vadászi Dezső, Bodola László, Dr. Wellesz Gyula, Balogh Antal, Sipos-Csényi János 1—1 korona. A t. felülfizetőknek ezuttal is köszönetét nyilvánítja a rendezőség.

— **Táncvígalmak.** A „Barcsi Olvasókör“ által a „Ferenc József Tanítók Háza“ 1900. évi február hó 11-én (vasárnap) a „Barcsi Olvasókör“ termeiben rendezendő felolvasás és zeneestével egybekötött zártkörű táncvígalmat rendez. Személyjegy 2 korona, családjegy 4 korona. Műsor: 1. Megnyitó beszédet tart Dr. Piszár Antal ügyvéd ur. 2. „Visio Petőfi Sándor halálának félszázados évfordulóján“ Rapszodia, melodramai zongora kísérettel. Szövegét Halter Jenő, zenéjét L. G. írta. Előadja: Guber György tan. ur. Kiséri Lengyel Géza tan. ur. 3. Alkalmi felolvasást tart Szalóky Daniel tan. ur. 4. „Magyar ábránd“ Székely Imrétől. Zongorán előadja Fischer Hermin k. a. 5. „A monolog“ Irta Sváb Tivadar. Előadja Szenthe Mariska k. a. 6. „A mohácsi koldus“ Szövegét és zenéjét írta Nyizsnyai Gusztáv. Énekli Körmeny Alajos ur. zongorán kíséri Körmeny József tanító ur. 7. Rákócy induló 6 kézre. Játsszák: Goldberger Stella, tanítónő, k. a. és Körmeny József, Karbucy László tanító urak. 8. Záró beszédet tart Arany Bálint tan ur, a nagy-atád-barcsi egyesület járásköri tanítóegylet elnöke. A műsört táncköveti. Szíves figyelemztetésül! A műsor pont fél 9 órakor kezdődik. — Az ih-berényi vegyes ipartársulat f. évi február hó 10-én, a nagyvendéglőben zártkörű táncvígalmat rendez. Beléptidij személyenkint 1 korona, családjegy 2 korona. Kezdeté este 7 órakor.

— **Somogyvármegye törvényhatósági**

bizottsága által Kaposvárott 1900. évi febr. hó 5-én folytatólag tartandó évnegyedes közgyűlés tárgysorozatának főbb pontjai: Alispáni évnegyedes jelentés. — Belügyminiszteri rendelet a gyámpóztári pézskészletek elhelyezése iránti 437. sz. közgyűlési határozat megsemmisítése tárgyában és ennek folytán névszerinti szavazással újabb határozat hozatala. — Baranya vármegye átírata a törvényhatósági tisztviselők helyzetének javítása és javadalmazásának rendezése értelmében. — Trencsén vármegye átírata a keleti tengeret összekötő csatorna létesítése eszméjének felkarolása iránt. — A szegénysorsu tüdőbetegek sanatorium-egyesületének alapítvány létesítés iránti kérvénye. — Alispáni előterjesztés dícsőült Erzsébet királyné Ó felségének a gyűlésterem számára elkészítendő mellszobrára nézve. — Kéthely és Balatonkeresztur községek határozata vasuti megállóhely létesítési költségeihez való hozzájárulás tárgyában. Csurgó fellebbezett határozata a közellátásban részesülő gyermekek tartási költségeinek a község pénztárából fedezése iránt. — Csurgó fellebbezett határozata a községi rendőrség szervezésére vonatkozólag. — Barcs határozata a járásbírósi helyiségek felszerelése kérdésében.

— **Meghívó.** A somogy-berzencei iparos-önképző kör és a kebeléből alakult dalos-egylet a berzencei róm. kath. fiúiskola részére beszerzendő harmonium javára Berzencén, a „Szarvas“ vendéglő nagytermében 1900. évi február hó 10-én hangversenyyel egybekötött zártkörű táncestélyt rendez. — Belépő jegyek árai: személyjegy 1 korona 20 fillér, családjegy 3 korona. — Kezdeté este 8 órakor.

— **Kitiltás a közszállításokból.** Az üzleti tisztességbe ütköző cselekedetek megtorlására nálunk még nincsen törvény. Annál örvedetesebb, hogy a kormány erőlyesen lép fel, ahol hasonló visszaélés megbüntetésére megvan a kellő módja. Legutóbb a kereskedelemügyi miniszter olyan példát statuált, melyet kétségkívül megnyugvással vesz tudomásul minden korrekt felfogásu üzletember. Az érdekes eset ez: A kereskedelemügyi miniszter külön evégből kiadott rendeletével a Morandini Román és Tamás vállalkozó céget Nagy-Kanizsán további intézkedésig az összes tárcája körében előforduló közmunkákból és közszállításokból kizárta, mert a nevezett cég a barcsi dohány-beváltótejez dohánylevélraktárához a kötött szerződéssel ellentétben külföldi gyárfmányu vasoszlopokat szállított s az áru származása tekintetében a hatóságot megtéveszteni iparkodott. A miniszter egyszerűs mind gondoskodott arról is, hogy ez a rendelkezése kellően közhírré tétessék. Ezt a hírt, ha némi sajnálkozással, de egyszerűs mind némi megnyugvással közöljük. — Sajnálkozással azért, mert, ha Morandini cég nincs, gimnáziumunk aligha épült volna fői oly hamarosan; megnyugvással, mert itt újra egy arcucsapását látjuk a hazai iparnak, melyet annyi és annyi arra hivatott ember sem helyben sem másutt nem akar előmozdítani. Furcsa megnyugvás, mondhatja az olvasó. Ugy van! Megnyugvásunk csak annyiban megnyugvás, hogy helyesen cselekedtünk mikor a hazai iparra ráfogott éhetetlenség szó miatt felszólaltunk. — Meg vagyunk győződve, hogy nem is oly sokára, pár év múlva, kapva fognak kapni egyesek az éhetetlen hazai iparon, büszkén vervén mellüket, hogy a hazai iparnak mi vagyunk a világitó oszlopai, mi vagyunk a nagy magyarnál is magyarabb magyarok.

— **Balaton halászléi részvény-társaság** január 1-én vette birtokába a Balaton halászléit s már meg is kezdte működését. Egyelőre küzdeni kell a kezdet nehézségeivel, mert a téli bandák összeállítása nehezen megy, azonban már is 20 háló dolgozik változó eredménnyel. Biztos kilátás van hátra, hogy az eddig is működni szokott 40 hálót a társaság is beállíthatja. A társaság már felosztotta telepjeit s gondoskodott róla, hogy a Balatonhoz közel eső helységek halal ellátáshoz legyenek.

— **Rladalom Igalban.** Igal lakószai pár nap óta nagy izgatottságban vannak,

Nemrég ugyanis egy veszett eb a mezőn két tinót megmárt, amelyek közül az egyik a veszettség nemrég ki is tört. Az állat gazdája azonnal az állatorvoshoz szaladt, ki azonban szabadságon volt és helyette az előbbi állatorvos, Balázs vizsgálta meg a tinót, azon torokbajt konstatait. Erre a gazda levágatta az állatot s kidoboltatta a városban, hogy nála 1 kg. hus csak 20 kr. Az igaliak kaptak az alkalmon, hogy ily o'csó pénzen kaphatnak a fiatal tinó husából, rövid idő alatt elkaptokták a levágott állatot és azt a legjobb étvágygyal el is fogyasztották. Nemsokára aztán a második tinó is megveszekedett, ennek aztán már felismerték a baját, lelőtték és elásták. Most azonban óriási félelem fogta el azokat, kik az első tinó husából ettek. Az orvosok igazán megnyugtatták a kedélyeket és azt mondták, hogy veszett állat husa akár sültve, akár főzve teljesen ártalmatlan.

— **A Földmívelési Ertesztőben olvastuk,** hogy Somogy vármegyében következőleg áll most az állategészségügy. Veszettség: Igal 1 u., Szill 1 u. Szent-Balázs 1 u., Ttkonykór és bőrféreg: Nemes-Déd 1 u., Csököly 1 u., Görgeteg 1 u., Lábod 1 u., Sertésvész: Berzence 1 u., Porrog-Szt.-Pál 7 u., Kis-Bár 1 u., Kapos-Keresztur 6 u., Orci 2 u., Szenna 5 u., Szilvás-Szent-Márton 6 u., Töröcske 6 u., Tót-Szent-Pál 6 u., Rinya-Szent-Király 6 u., Falu-Hidvég 1 u., Kithi 4 u., Tab 1 u. és Város-Hidvég 30 u. Legsajnosabb az egész kimutatásban az hogy a sertésvész újra jelentkezik, illetőleg nem szünetel.

— **Anyakönyvi adatok** a balhási kerületből. 1898-ban születtek 115-en házasságot kötött 29 pár, meghalt 90 egyén. 1899-ben születésszám 121, házasság kötöttet 30, meghaltak 112-en. A csurgói kerületben születés 1898. évben 126. 1899. évben 131. Szaporodás 5. Halálozás 1898. évben 91. 1899. évben 95. Szaporodás 4. Házasság 1898. évben 22. 1899. évben 34. Szaporodás 12. Folyó évi farsangon mintegy 25—30 házasság fog köttetni házasságkötés van kihirdetés alatt. Midőn ezeket az adatokat közöljük, egyszerűsind a csurgói járás többi anyakönyvelőit is kérjük, hogy az 1898-99. évről a kimutatást lapunhoz beküldeni sziveskedjenek.

— **A legolcsóbb, legjobb** s kizárólag gyakorlatias irányú gazdasági szaklapunk a Kassán megjelenő „Gyakorlati Mezőgazda.” Ajánljuk elapot gazdaközönségünk figyelmébe annál is inkább, mert annak szerkesztése két ismert nevű gazdasági szakírónk: Kovácsy Béla gazd. tan. igazgatónak s Gerlócy Géza gazd. int. tanárnak kezében van, s így az olvasóközönség teljes garanciát nyerhet arra nézve, hogy ezen — immár a 24-ik évfolyamába lévő — szaklapban igényei kielégítést találnak. — Előfizetési ára: egész évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre 2 korona.

Csarnok.

Óh ne a halottat

— Irta: Vajday Szabó István. —

Óh ne a halottat, a temető, csendes, Néma lakóit: — az élet sirassátok. Nem fáj már oda lenni a szív, ha kiégett... Könyeket a sirra miért hullatnátok?

Kínos harcok után édes ott pihenni, Puha vánkos a föld. Óh ez örök éjjen Nem hat át a bánat — égető tűzével, Jó ott lenni aludni, betakarva mélyen. . . .

Édes ott aludni, kinek fáj az élet S fájva hordja lelke bánata boruját; Elveszítve látván a mit szíve ápolt, A reményt, — s lehullni tépett koszoruját.

Romba dőlni hite alkotott világát, Azt a szebb világot, hova szíve — lelke. Oly epedve vágyott; — oda künn az élet, S keserű csalódás — hogyha össze törte.

Visszaadja a sir, mit az élet elvett: A nyugalmat, békét . . . ! Ne, ne hullasátok

Könyetek a hantra, hogy mélyen lehasson... Ne a halottat, az élet sirassátok!

Az udvari bolondok.

Ha általánosságban akarnám tárgyalni a bolondokat, ezekhez számíthatnám azokat is, a kik az eszme szolgálatában, az emberiség érdekében éltek és haltak, a hősokeket és vértanúkat, a tudomány bajnokait és a munka áldozatait, a kik közügyért megndták és megtudják tagadni önmagukat. A mélabu borongós hangulatával látom a hosszú sort, csak a kezdetét, de nem a végét és önkénytelenül is meghajtom a kegyelet, a tisztelet lobogóját az igazaknak a nemeseknek. A rekonvalesz tiltja a gunyt, akik az igazságért küzdöttek, megérdemlik a békét. A hivatalos bolondokról szóljon a dal rövid áttekintésbe az intézmény eredetéről s néhány kiváló képviselőjéről.

A bölcs Seneca azt állítja: Ha bolonban akarok gyönyörködni, nem kell sokáig keresnem, magamat nézem. Ez az önismeret nem volt meg a nagy urakban, a föld hatalmásaiban. Mint minden gyönyörüket másoknál keresték s másoknál találták, úgy nevetni is mások rovására akartak. Akadtak is mindig olyanok, a kik oszlatták a gondot, elsimitották a radós homlokot, hangulatot teremtettek a nagyoknak. Ezzel érdemeket szereztek a nép körül, abban az időben, a mikor a zsarnokok kezében összpontosult a hatalom a melyet nem korlátozott a törvény, a mikor rab-bilincsen volt a szó s a gondolat, az igazságot az udvarokon sokszor ezek a bolondok képviselték.

Egy kiváló történész politikai szüknek mondja őket, a középs századokban a szabad sajtó surrogatumnak, a kik humor csatornáján át az igazság elnyomott szavának utat biztosítottak. Mint pl. a hatalmas Timurlenk a felelmetes mongol khán aki közep Ázsiát leigázta, Bajazed szultánt egy pár sértő szövezt ketreében mutogatta, Bagdadban 90000 koponyából pyramist állíttatott fel, tehát elég komoly ember, a ki tréfát nem ismer, a fürdőben azt kérdi a bohócától: Hamédi Kermauni, mond meg nekem mennyit érnek én? Harmine garast! Te! annyit megér a ruha is amelybe törülközőm! Hisz azt is hozzá számítottam már — válaszol a merész Hamédi. Ezt azt őszinte beszédet kövessétek szokimondó hölgyek s urak!

Az udvari bolondok intézményének eredetéről keveset mondhatunk — a társulási ösztönből rejlik keletkezésének oka. Az ó-kor neves királyainak, Krözusnak és Cyrusnak, Dariusznak és Xerxesnek, Macedonai Fülöpnek s Nagy Sándornak, a római császároknak megvoltak a maguk bolondjai. Atilláról ezt határozottan tudjuk Priscus rhetor jelentéséből. Tény az, hogy keletről származott s a keresztes hadjáratok idejében terjedt el az egész nyugaton. A középkorban már nincsen valamire való udvar, a melyből a bolond hiányozna. Megvolt az egyenruhájuk is — csörgő sipka, színes kabát, hosszú nyakravaló — mint ezt a színpadon sokáig meg őrizte a Hanswurust. Hires bolondjaik voltak franciáknak Triboulet, Marot, Brasquet Roqueiaure személyében köztük az Együgyű Károlyé. Te, cseréljünk szerepet mondja egykor a király. Nem akarok, válaszol az. Talán szégyennek tartod a királyságot! Legkevésbé, de az ilyen bolondot.

I, Jakab, angol királynak nagyon megtetszett ez a bók: Az Istenre, Felségednek nem kellene királynak lennie, az egész kereszténységnek legjobb bolondja lehetne! Meg se haragudott érte. Valamint XIV Lajos se a mikor Killigrew, II. Károly jocularator, meglátogatta őt. Sokáig el beszélgettek — végre a király bevezeti a bolondot a képtés rába. Megmutatja neki egy kiváló képiro Krisztus keresztire feszítését ábrázoló művét. Jobbról és balról a királynak s a pápának arcképe függött. A bolond szándékosan nem akarja érteni ezt a képet. Végre XIV. Lajos megmagyarázza neki. Köszönöm a magyarázatot, kiált fel a bolond — tudtam ugyan, hogy Krisztus urunkat két lator között feszítették fel — de a nevüket eddig nem is-

mertem — most már igen. S a király — a ki fennhéjázóan hirdette: l'état cest moi — az állam én vagyok, csak mosolygott.

I. Miksa, német császárnak volt egy kedvenc bolondja, Kunz von der Rosen a becsületes neve. Egyszer a császár kártyázott vele. Három királyom van — szól Kunz — két kártya-királyom és megfogva a császár karját — itt a harmadik! Hogy végre már tudjad — a te fejedelmeid is csak kártya-királynak tartanak téged.

Ennél sokkal kevesebbet nem mer ma egy felelős miniszterelnök mondani.

Említhetném még Klaus von Ranstättet, Fröhlichet, hivatalos nevén Graf v. Saumagen, Taubmannt, a ki nagyobb tudós volt, mint bolond, idézhetnék mondásaikból is nem egyet, qa nem kellene attól tartanom, hogy ezekkel az élcekkal a t. hallgatóságot fásasztom. Igen sok nyersség, durvaság van ezekben, de az idők tükrét mutatják nekünk és egy bolond állításában gyakran több igazság van mint az udvari történetírók műveiben. Ha a fejedelmek bolondjai voltak is, de nem bolondok bolondjai és az aljas hízegés, a bizantinizmus idejében ok képviselték a hamisítatlan közveleményt, meg volt a szabadalmuk igazat mondhatni. anélkül, hogy a következményektől tartaniok kellett volna, hisz a csörgő sipka jobban védelmezte meg őket, mint sisak vagy akár az infula. — Ha néha egy meg is járta mint pl. Brusquet, a kit akasztásra ítélték, ez II. Henrik utolsó kegyelmét, hogy a halálmélet szabadon választhatja, így értelmezi: Engedje meg nekem Sire, hogy végelgyengülésben haljak meg — még az utolsó pillanatban is kivágta magát.

De nemesak történeti szempontból érdekesek ezek az alakok, hanem mint az igaz életbölcseesség képviselői is. Ha VIII. Henrik udvari káplánja, a mikor az udvaronok kötődnek vele, hogy a papoknak meg van tiltva, hogy feleségök legyen — ugy válaszol: Nem baj addig, míg az asszonyoknak nincs megtiltva, hogy papjuk legyen. Vagy pedig a mikor egy asszony, a kit a férje mindennap megver, tanácsot kér az udvari bolondtól, ez csak ezt mondja: Tanuld meg az ó akaratát s felejts el magadét; egy fiatal, hölgynek azt mondja: Te szép vagy Mélyen elpirulva szabadkozik a hölgy: Nem vagyok az, te csak gunyolódol. De az vagy — feleli Klaus szép vagy mert pirulsz. Pirulj csak mindig és szép leszel a holtod napjaig — ezzel többet mond, mint akár-milyen hosszú prédikációval.

Hazánkban is találhatok az udvari bolondok királyaink s főuraink udvarán. A nevezetesebbek közül említi a hagyomány a Stibor vajdát, Beckót, Mátyás királyét, Apaffy Mihályét, Birót, sőt Markalfot, Salamon király bolondját is magyarnak mondja Dugonics és Szirmay — de ez csak tudákos hypothesis. Maguk a személyek aligha voltak magyarok, hanem inkább idegenből idezakad bohócok. Jelentőségük is ennél fogva igen csekély. A magyar néphumor époly önállóan fejlődött ugyan mint a mivellet nemzeteké, de az nincs meg a magyar ember természetében, hogy másokat bolondítson, hisz eleitől fogva őt bolondították. Ha csak esetleg az igriceket s a hegedősöket — a nemzetnek vándor lantosait nem számíthatnók ide, az udvari bolond magyar typusáról alig szólhatunk. Ha Gyöngyösi Szécsy Máriának udvari költője asszonyának, a ki dőcögős versei miatt így évődik vele: Bizony kend már nem Gyöngyösi hanem Göröngyösi — kissé tapintatlanul azt feleli: „De ám kegyelmed sem, murányi vénus már, hanem murányi vénus!” ez ugyan ha igaz elég vas-kos megjegyzés, de azért Gyöngyösi csak költő marad.

A humor képviselői azonban nemesak a fejedelmek udvarán voltak találhatók hanem a piacon, a városi bohócok ponyabódeiban, a kolostorokban, és szöszékeken, az iskolákban és a vándor színpadokon, egy szóval a nép között is. Kiterjeszkehdhetném Tyll Eulenspiegelre, a kinek rakoncátlan tró-fái évszázadokou át mulattatták a népeket, nálunk a Mánkóci István viselt dolgai csak halvány lenyomatát képeink a kneitlingeni hires paraszt gyerek leleményességének, köny-

nyelviségének csak hogy a XVI. század összes bolondjait s csavargóit egy kalap alá venni nem szabad. Nem mindegyikben volt meg az udvari bolondoknak sokszor kiváló erkölcsi érteke. Nem az uralkodó visszaéléseket nem a könnyű erkölcsöket az emberi gyöngeségeket támadták ezek a komikus csavargók, náluk a humor a felfang nem eszköz hanem czél volt, czél a melyet nem szentelt meg az igazság. Igazi szellemi rokonságot az udvari bolondokkal Abrahám a Santa Cara ban találók I. Lipót udvari szónokában. „Der Fabelhaus“ így nevezte a bécsi nép az eredeti predikátort, a kiknek műveiben igazi néplumor igaz (sejő) lakozik. Nagybbr hallgatósága is volt mint sok modern Demosthenesnek. Kár, hogy állandó becstől műveiből nem mutathatók be szemelvényeket.

Megváltoztak az idők a XVIII. században, a színművészet fellelődelésével vagy inkább megbecsülésével a bolondok háttérbe szorulnak. A felvilágosodás korában már nem volt szükség rájuk sokkal celtudatosabban, nemesebben szolgálja az igazság ügyét a költészet, a művészet, a sajtó. Azok ébresztették a köztudatot, fejlesztették a közérteket, azok alkották meg a közvéleményt. Azt az egyet azonban átvették a bolondoktól, hogy az igazság leghathatósabb fegyvere a gúny, a humor, a satyra. Sokkal tanulságosabb az ember tragédiájánál az ember komédiája. Mert az élet csak azoknak tragédia, a kik éreznek, de bizony komédia mind azoknak a kik gondolkodnak. S hogy tisztult az ész, fejlődött a megismerés — az emberi szenvedélyek, elítélések és ösztönök ellen legérdekesebben azok küzdöttek a kik hazugságot neveltségessé tudták tenni. Igaz kétségtelen az a fegyver — az igazság is neveltségessé válhatik, de vigasztaló az, hogy állandóan azaz tenni nem lehet. Dic-életére legyen mondva az emberi nemnek s a benne lakozó isteni szikrának, hogy az erény — a legfelszegebb helyzetben is tisztelőre méltó és tiszteletet nyer. Ha megtámadták az erényt, akkor is csak közvetve teheték, úgy, hogy bűnnek mondották. Viszont az igazságot is csak közvetve védelmezheték a jebbak, nemesebbek, hisz közvetlenül azt, mit hajdanta a szentek szentjét avatatlan szem nem láthatja. És ez az oka, hogy az egyes embernél nem található soha az igazság csak közösségben, elnyomja az ur és szolgálja a bolond.

Leszáll a tenger fenekére a buvár, nem mindig igaz gyöngyöt talál, sokszor csak egy pár színes kagylót de azért nem dobja el, haza viszi gyermekeinek, hadd örüljenek nekik; igazgyönggyel nem szolgálhatok egy pár színes kagylót hoztam fel azért multak tengeréből — meghoztam szívesen fogadják — szeretettel.

Dr. Wellesz Gyula

V É G E.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

— H—g. Jövő számunk hozza.
— Szana vezérigazgató Temesvár. Lehetőleg felhasználjuk, mert a hazai ipar minden előtt s így természetesen az Emke-gyújtó is.
— M—s. Balhás. Míhelyest lesz tér, meg fog jelenni, de kihagyásokkal. Az anyakönyvi adatokat köszönöm. — Keddén az öt órai vonathoz kocsik legyenek. Legalább is négyen érkezünk. Reggel haza vitorlázunk. — Bor legyen ám jó. A macskát kergetse le a hordórol.

Hirdetések

Egy jó házból való fiu vidéki előnyben részesül,
Fischer Simon
vas- és fűszer, stb. kereskedésében gyakornokul felvétetik Csurgón.

1340 vhsz. 1899

Arverési hirdetmény.

Alulírott bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a csurgói kir. bíróság által V. 600/2 1899. számú végzéssel Fodor Mór cég pécsi lakos végrehajtató javára Deuch B. csurgói laos ellen 200 korona tőkekövetelés és járulékaik erejéig elrendelt a kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 730 koronara becsült zsupp. ló, kocsiból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén vagyis Csurgón, az alperes lakásánál leendő eszközzésére

1900-ik évi február hó 15 napjának délelőtti 8 órája

határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 10. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek a becsáron alul is eladatni fognak

Az elárverezendő ingóságok vételára készpénzben, illetve az 1881. évi LX. t. c. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Együttal az évi 1881. t. c. 111. §-ának rendelkezéséhez képest felhivatnak mindazok, kik elárvereztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtó követelést megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés kezdetéig alulírt bir. végrehajtónak egy példányban írásban adják be, vagy addig szóval bejelentsék.

Kelt Csurgó, 1900. jan. hó 28. napján.

Cziffay Kálmán kir. bírósági végrehajtó

102. vhsz. 1900.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a csurgói kir. bíróság által 1899. V. 699/2 sz. végzéssel Hecht János és fia b. pesti lakos végrehajtató javára Veber Helen porroszentkirályi lakos elleni 270 kor. 45 fillér tőkekövetelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 639 kor. 80 fillérre becsült bolti cikkekkel álló ingóságok nyilvánosárverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén vagyis Porroszentkirályon alperes lakásánál leendő eszközzésre

1900-ik évi február hó 15-ik napjának d. u. 2. órája

határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 10 §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára készpénzben illetve az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Együttal az évi 1881. LX. t. c. 111 §-ának rendelkezéséhez képest felhivatnak mindazok, kik elárvereztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtó követelést megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés kezdetéig alulírt bir. végrehajtónak egy példányban írásban adják be, vagy addig szóval bejelentsék.

Kelt Csurgó, 1900. január hó 21-ik napján.

CZIFFRAY KÁLMÁN
kir. bir. végrehajtó.

2424. Tk. 1899.

Arverési hirdetményi kivonat.

A csurgói kir. bíróság mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy Szijártó Károly esperes plébános minr a csurgói kántor tanító alap kezelője végrehajtatónak Kovács Katalin férj Blaskó Mihályné és társai végrehajtást szenvedők elleni 138 frt tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a csurgói kir. járásbíróóság területén levő a csurgói 176. sztkjvben A. + 217. a. hrsz. 159. számú ház udvar és kertből Blaskó Mihályné szül. Kovács Katalin, Kovács János és kiskoru Kovács Gyulának B. 8. 10. és 12. sorsz. alatt háromhatod részt tevő illetőségeikre 354 frt 20 krt. ezennel meghatározott kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az

1900 évi március hó 8. napjának délelőtti 10 orakor

a tkvi hatóság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltásiárnak 10 % át vagyis 35 frt 42 krt készpénzben, vagy az 1881: LX. t. c. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított, és az 1881. november 1-én 3333. I. M. sz. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Csurgón, 1899. évi november hó 10 napján a kir. bíróság mint tkvi hatóság.

PRETTENHOFFER kir. aljárásbíró.

36. sz. v. 1900.

Arverési hirdetmény.

Alulírt bir. végrehajtó az 1881. LX. t. c. 102. §-a értelmében közhírré teszi, hogy a csurgói kbíróság v. 683/2. 1899. sz. végzéssel a Somogy-Csurgói Takarékpénztár végrehajtató javára Göbölös Ferenc társai surdi lakosok ellen 400 kor. tőkekövetelés és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt, és 1806 koronára becsült állatok, takarmány stb.-ből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén vagyis Surdon alperesek lakásánál leendő eszközzésére **1900. évi február hó 7-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok nyilvános árverésen az 1881. évi LX. t. c. 10. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Csurgón, 1900. január hó 16-án.

CZIFFRAY KÁLMÁN
királyi bírósági végrehajtó.

Hirdetések

felvétetnek
e lap kiadóhivatalában
CSURGÓN.